

Sygn. akt I C 1317/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: **SSO Bożena Chłopecka**

Protokolant: St. Sekretarz sądowy Paulina Bondel

po rozpoznaniu 13 stycznia 2022 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **L. K. – Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **H. B.**

o zapłatę

1. utrzymuje w mocy w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 31 stycznia 2020 roku wydany w sprawie oznaczonej sygn. akt INc 318/19 w stosunku do pozwanej H. B.;
2. zasądza od pozwanej H. B. na rzecz powoda L. K.-Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. kwotę 3600 zł /trzy tysiące sześćset złotych / tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: IC 1317/20

UZASADNIENIE

Powód L. K.-Syndyk Masy Upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. złożył pozew przeciwko H. B. i A. N. (1) o rozpoznanie sprawy w postępowaniu nakazowym i orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwani H. B. i A. N. (1) mają zapłacić solidarnie na rzecz Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. kwotę 499.327,68 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego adwokata, według norm przepisanych wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty do dnia zapłaty. W razie prawidłowego wniesienia przez pozwanych zarzutów od nakazu zapłaty wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy, oraz zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego adwokata, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że znajduje się w posiadaniu weksla własnego na kwotę 499.327,68 zł wystawionego przez H. B.. Zapłata weksla została poręczona przez A. N. (1) co do całości sumy wekslowej. Weksel został wystawiony jako niezupełny (in blanco) oraz wydany (...) na zabezpieczenie spłaty zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki nr (...) datowanej na dzień 25 marca 2011 r. Powód wskazał, że wystawca weksla nie wywiązał się z obowiązku spłaty pożyczki, zgodnie z postanowieniami umowy. W konsekwencji powód wypowiedział powódce umowę pożyczki pismem z dnia 6 czerwca 2016 r. Powód wskazał, że zgodnie z uprawnieniem wynikającym z pkt 11 umowy oraz deklaracji wekslowej uzupełnił weksel pozostałą do zapłaty kwotą zadłużenia w wysokości 499.327,68 zł, opatrzył go datą płatności na dzień 18 czerwca 2019 r. oraz miejscem płatności w siedzibie (...). Roszczenie powoda w wysokości 499.327,68 zł, składa się z:

- niespłaconego kapitału pożyczki w kwocie 339.249,62 zł;
- niespłaconych odsetek umownych w kwocie 58.450,94 zł;
- odsetek z tytułu należności przeterminowanych (karne) w kwocie 101.600,12 zł;
- koszty windykacyjne w kwocie 27,00 zł.

/pozew k. 3-11/.

Sąd Okręgowy w Warszawie nakazem zapłaty z dnia 31 stycznia 2020 r. wydanego pod sygnaturą I Nc 318/19 nakazał, aby pozwani M. B. i A. N. (1) w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłacili solidarnie na rzecz powoda Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej kwotę 499.327,68 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 19 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 8.217 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu, albo wnieśli w tym terminie zarzuty do tutejszego Sądu, oraz nakazał pobrać od H. B. i A. N. (1) solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 5.242,00 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu, od pokrycia której powód był zwolniony /nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym k. 224/.

Nakaz zapłaty z dnia 31 stycznia 2020 r. wydany pod sygnaturą I Nc 318/19 uprawomocnił się w stosunku do A. N. (1), z dniem 17 marca 2020 r. /potwierdzenie odbioru k. 25/.

Pozwana H. B. w dniu 4 marca 2020 r. złożyła zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla i wniosła o uchylenie nakazu zapłaty, oddalenie powództwa, oraz przyznanie pozwanej od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zarzutów, pozwana podniosła zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda oraz nieudowodnienie podstawy roszczenia dochodzonego pozwem poprzez brak udowodnienia wierzytelności powoda w stosunku do pozwanych, w szczególności wyrażający się :

- a) brakiem przedstawienia dokumentu potwierdzającego dokonanie przez (...) wypłaty pożyczki, a więc powstania zobowiązania;
- b) brakiem przedstawienia dokumentu potwierdzającego wysokość wierzytelności, albowiem załączony do pozwu Wyciąg z ksiąg rachunkowych (...) nie stanowi dokumentu tożsamego z wyciągiem z ksiąg bankowych o którym mowa w art. 485 § 3 k.p.c., który to może stanowić samoistną podstawę wydania nakazu zapłaty, co prowadzi do konstatacji, że dokument przedstawiony przez Powoda, nie może stanowić samoistnej podstawy do uznania istnienia oraz wysokości roszczenia.

Pozwana podniosła ponadto zarzut posłużenia się dokumentami będącymi kserokopiami, nie potwierdzonymi za zgodność z oryginałem, a więc dokumentami nie mogącymi stanowić dowodu w niniejszej sprawie oraz zarzuty przedawnienia całości roszczenia głównego i przedawnienia roszczenia w zakresie należności ubocznych w postaci odsetek /zarzuty k. 235-240/.

Strony postępowania w dalszych pismach procesowych podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. akt X GU 53/15, Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie X Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych ogłosił upadłość (...) z możliwością zawarcia układu, powierzając sprawowanie zarządu całym majątkiem upadłego – Zarządcy w osobie L. K.. Następnie postanowieniem z dnia 19 marca 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. akt X GUp 87/15, Sąd Rejonowy

dla m.st. Warszawy w Warszawie X Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego (...) z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego i ustanowił Syndyka w osobie L. K. /**dowody**: postanowienia k. 24-25/.

Pozwana H. B. skierowała w dniu 14 marca 2011 r., do Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. wniosek o przyznanie pożyczki w kwocie 380.000 zł.

Uwzględnivszy wniosek (...) w W. zawarła z H. B. umowę pożyczki nr (...) w dniu 25 marca 2011 r. Zgodnie z pkt 1 umowy powód udzielił pozwanej na wniosek z dnia 14 marca 2011 r. pożyczkę w wysokości 380.000 zł do dnia 29 lutego 2016 r. na warunkach określonych niniejszą umową i Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek (...) w W., stanowiący załącznik nr 1 do umowy. W pkt 2 strony wskazały, że z udzielonej pożyczki powód potrąci prowizję z tytułu udzielenia pożyczki w wysokości 5,00 % kwoty pożyczki to jest 19.000,00 zł. Zgodnie z treścią pkt 4, pożyczka oprocentowana była według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...) wynoszącej w dniu zawarcia umowy 15.50 % w skali roku. Spłata pożyczki zgodnie z treścią pkt 6 miała następować w ratach miesięcznych płatnych bez wezwania zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik nr 2 do umowy, natomiast zgodnie z treścią pkt 8 spłata pożyczki może następować w formie wpłat gotówkowych w kasie (...), lub wpłat na rachunek nr (...).

Zabezpieczeniem przyznanej pożyczki zgodnie z pkt 10 był Weksel, Cesja Polisy (...), Hipoteka ustanowiona na miejscu 1 w księdze wieczystej, która, zostanie założona dla działek o nr ew. 98, 253/1, 253/2 o łącznym obszarze 0,1631ha, położone w miejscowości S., gmina R., woj. (...) po odłączeniu z księgi wieczystej Kw nr (...) prowadzonej w Sądzie Rejonowym w Pruszkowie V Wydział Ksiąg wieczystych, Ubezpieczenie pożyczki Cesja praw z polisy (...). Pożyczkobiorczyni zobowiązana była również do opłacenia składek na rzecz (...) zgodnie z Umową Generalną Ubezpieczenia do dnia uprawomocnienia wpisu hipoteki w księdze wieczystej. Poręczyciel 1. Strony również uregulowały przypadek nieterminowości spłat – w pkt 13 wskazano, że w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki wg stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych, wynoszącej na dzień zawarcia umowy 21 %. (...) może dokonać zmiany wysokości odsetek dla należności przeterminowanych w przypadku określonych w pkt 4 niniejszej umowy, z tym zastrzeżeniem, że maksymalna stopa procentowa nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy pożyczki lombardowego Narodowego Banku Polskiego. W pkt 14 wskazano, że w przypadku uchybienia postanowieniom dotyczącym zasad i terminu spłaty, pozwana będzie zobowiązana do uiszczenia na rzecz powoda każdorazowo opłaty manipulacyjnej w wysokości 15 zł / **dowód**: umowa k. 28-30/.

Do powyższej umowy został załączony regulamin udzielania kredytów i pożyczek Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W., oraz aktualny plan spłaty pożyczki /**dowody**: regulamin k. 31-33, plan spłaty k. 34-35/.

Strona pozwana wystawiła weksel in blanco w dniu 25 marca 2011 r. /**dowód**: weksel k. 24/.

Do weksla in blanco dołączono deklarację, w którym wskazano, że weksel jest zabezpieczeniem spłaty kredytu udzielonego na mocy umowy z dnia 25 marca 2011 r. nr (...), w którym powód ma prawo wypełnić weksel na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanej przez pozwaną pożyczki wraz z odsetkami, prowizją i innymi należnościami powoda, w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty całości lub części pożyczki, oraz we wszystkich tych przypadkach, w których służy powodowi prawo ściągnięcia swoich wierzytelności przed nadejściem terminu płatności /**dowód**: deklaracja do weksla in blanco k. 27 /.

Powód wypłacił pozwanej kwotę pożyczki w dniu 25 marca 2011 r. na nr rachunku (...)**dowód**: zestawienie operacji k. 49-50/.

Pozwana pismem z dnia 13 stycznia 2012 r. zwróciła się do powoda o przesunięcie terminu spłaty pożyczki na dzień 30 kwietnia 2012 r. /**dowód**: pismo k. 36/.

Strony postępowania podpisały aneks nr (...) w dniu 13 stycznia 2012 r., w którym przesunięto termin spłaty pożyczki do dnia 30 kwietnia 2012 r. /**dowód:** aneks nr (...) wraz z załącznikami k. 37-39/.

Pozwana pismem z dnia 24 września 2012 r. zwróciła się do powoda o przesunięcie terminu spłaty pożyczki na dzień 1 stycznia 2013 r. /**dowód:** pismo k. 40/.

Strony postępowania podpisały aneks nr (...) w dniu 27 września 2012 r., w którym przesunięto termin spłaty pożyczki do dnia 5 stycznia 2016 r. /**dowód:** aneks nr (...) wraz z załącznikami k. 41-43/.

Pozwana pismem z dnia 29 kwietnia 2013 r. zwróciła się do powoda o przesunięcie terminu spłaty pożyczki na dzień 5 marca 2021 r. /**dowód:** pismo k. 44/.

Strony postępowania podpisały aneks nr (...) w dniu 30 kwietnia 2013 r., w którym przesunięto termin spłaty pożyczki do dnia 5 marca 2021 r. /**dowód:** aneks nr (...) wraz z załącznikami k. 45-48/.

Pozwana dokonywała częściowych spłat zawartej przez nią umowy pożyczki od dnia 25 marca 2008 r. Pozwana nie wywiązała się ze spłaty kwoty pożyczki wraz z odsetkami /**dowody:** wydruk (...) k. 68-84/.

Powód pismem z dnia 14 marca 2016 r. i 25 kwietnia 2016 r. wezwał pozwaną do zapłaty zaległej kwoty zadłużenia (piśmie z dnia 14 marca 2016 r. – kwota 113.386,40 zł, piśmie z dnia 25 kwietnia 2016 r. – kwota 120.452,36 zł), pod rygorem wypowiedzenia umowy /**dowody:** pisma k.87-89, 90-92/.

Pismem z dnia 6 czerwca 2016 r. powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki nr (...) z dnia 25 marca 2011 r. z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Pozwana odebrała powyższe pismo w dniu 1 lipca 2016 r. /**dowód:** pismo k. 93-96/.

Powód w związku z wypowiedzeniem umowy, uzupełnił weksel in blanco, na podstawie którego H. B. była zobowiązana do zapłaty na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. - o sumę zapłaty w wysokości 499.327,68 zł, oraz termin płatności w dniu 18 czerwca 2019 r. Powyższy weksel został uprzednio poręczony przez A. N. (2) /**dowód:** weksel k. 24-25/.

Pismem z dnia 28 maja 2019 r. powód zawiadomił pozwaną i poręczyciela o uzupełnieniu weksla wraz z wezwaniem do jego wykupu /**dowody:** pisma k. 97-104/.

Zarząd powoda podejmował uchwały w którym zmieniał oprocentowania karne od kredytów przeterminowanych, oraz opłaty windykacyjne /**dowody:** uchwały k. 105-171/.

Stan faktyczny w powyższym kształcie, częściowo był bezsporny pomiędzy stronami, tj. w zakresie w jakim dotyczył zawarcia umowy pożyczki nr (...). W pozostałym zakresie ustalenia Sądu zostały dokonane w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego na potrzeby niniejszego postępowania, w tym w postaci dokumentacji oraz wydruków (art. 308, 309 k.p.c.).

Pozostała zgromadzona w aktach dokumentacja oraz wydruki, w zakresie w jakim nie zostały wskazane w toku dotychczasowych ustaleń, zostały przez Sąd pominięte jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c..

Jedynie porządkowo należy wskazać, że wydruki komputerowe mogą stanowić dowód w postępowaniu cywilnym, stanowią bowiem "inny środek dowodowy", o którym mowa w art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c. Jakkolwiek nie można przyjąć, że oświadczenie zawarte w wydruku komputerowym jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, to należy przyjąć, że przedmiotowy środek dowodowy świadczy o istnieniu zapisu komputerowego określonej treści w chwili dokonywania wydruku. Okoliczność, że tego typu dowody mogą być z łatwością modyfikowane, nie pozbawia ich mocy dowodowej (tak: Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrok 13 stycznia 2017 r., sygn. akt sygn. akt I ACa 2111/15, źródło: (...))

Należy też zauważyć, że dokumentacją załączona przez powoda do odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty (k. 276 i następne) nie była kwestionowana przez pozwaną. Zgodnie z przepisem art. 230 k.p.c., gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może te fakty uznać za przyznane. Należy więc podkreślić, że strona pozwana nie odniosła się do takich twierdzeń jak:

- wyliczenie stanu zadłużenia na dzień wypełnienia weksla;
- zestawienia wypłaty i wpłat oraz dokumentów kasowych;
- wezwań do zapłaty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podstawą roszczenia powoda był weksel własny wypełniony na kwotę 499.327,68 zł, który został wystawiony jako niepełny (in blanco) i wydany (...) przez pozwaną i poręczony przez A. N. (2) jako zabezpieczenie spłaty pożyczki nr (...) zawartej przez pozwaną ze (...) w dniu 25 marca 2011 r. w tym samym dniu został wystawiony weksel celem zabezpieczenia spłaty zobowiązania z umowy pożyczki.

Przedstawiony w sprawie weksel miał w momencie wystawienia charakter weksla in blanco, a strony ustaliły warunki ewentualnego wypełnienia weksla w treści deklaracji wystawcy weksla. W deklaracjach poręczycieli określono natomiast zakres odpowiedzialności poręczycieli wekslowych.

Weksel własny stanowi zgodnie z art. 101 pkt. 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 r., nr 37, poz. 282) przyrzeczenie bezwarunkowej zapłaty sumy pieniężnej a wystawca weksla własnego jest głównym dłużnikiem wekslowym, na którym ciąży przede wszystkim obowiązek zapłaty sumy wekslowej. Weksel własny, zawierający bezwarunkowe przyrzeczenie wystawcy zapłacenia określonej sumy pieniężnej we wskazanym miejscu i czasie, stwarza bezwarunkową odpowiedzialność osób na nim podpisanych. Zobowiązanie wekslowe powstaje przez wręczenie podpisanego weksla (w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania) i odebranie go przez osobę uprawnioną. Umowa o wręczenie weksla jest czynnością prawną kauzalną, której ważność zależy od istnienia i ważności causy, rozumianej jako cel gospodarczy przysporzenia.

W przypadku weksli, zwłaszcza weksli gwarancyjnych przyczyną powstania zobowiązań w nich inkorporowanych są kauzalne stosunki, najczęściej stosunki umowne, co do których strony ustanawiają zabezpieczenie w postaci wykreowania dodatkowych zobowiązań z weksla między tymi samymi stronami (tak. m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 24 września 2014 r., I ACa 405/14).

Jak wskazuje się w nauce i orzecznictwie prawa cywilnego, zobowiązania z weksla in blanco, który jest wekslem niepełnym o charakterze gwarancyjnym, dochodzić można jedynie w przypadku zgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla. Oznacza to, że charakter abstrakcyjny weksla in blanco ulega znacznemu osłabieniu, a istotne znaczenie dla zasadności roszczeń wierzyciela wekslowego ma ustalenie zgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla. Deklaracja wekslowa może zostać złożona przez wystawcę weksla w formie dowolnej, z tym że jeżeli dokonywana jest w formie pisemnej, nosi nazwę porozumienia wekslowego (tak M. Czarnecki, M. Bagińska [w:] Prawo wekslowe i czekowe, Komentarz, 5. wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa 2008, s. 25, s. 186). Ustalenie zatem w toku postępowania niezgodnego z treścią porozumienia wekslowego wypełnienia weksla powoduje upadek dochodzonego przez powoda roszczenia z weksla.

Porozumienie wekslowe uważa się za umowę sui generis, stanowiącą niezbędny element konstrukcyjny weksla in blanco, przy czym jest to umowa niesamodzielną, związana najczęściej z innymi umowami np. umową kredytową, leasingową, sprzedażą, agencyjną czy umową o pracę (tak M. H. Koziński, op. cit., str. 199). Wypełnienie weksla in blanco jest zgodne z porozumieniem wekslowym, gdy dokona go osoba uprawniona i jeżeli treść weksla odpowiada

umowie zawartej między podpisanym na wekslu a osobą, której weksel został wręczony. Upoważnienie do wypełnienia weksla może zostać udzielone w sposób wyraźny lub dorozumiany. Dla przyjęcia ważności zobowiązania wekslowego z weksla in blanco przyjąć należy obowiązek istnienia ważnego zobowiązania wekslowego (tak M. H. Koziński, op. cit., str. 200).

Kwestią wywołującą rozbieżności w orzecznictwie, jest ustalenie strony na której ciąży obowiązek udowodnienia niezgodnego z porozumieniem wekslowym wystawienia weksla. Stosownie do pierwszego z zarysowanych stanowisk: „Podniesienie przez dłużnika wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego (porozumienia wekslowego) nie powoduje bowiem utraty przez posiadacza weksla formalnej i materialnej legitymacji wekslowej. W dalszym ciągu zatem to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 6 k.c.). Nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego uzasadniający uzupełnienie weksla przerzucać na wierzyciela wekslowego. Tym bardziej okoliczności takie nie powinny być badane przez sąd z urzędu (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2008 roku, V ACa 118/08).

W orzecznictwie wyrażano jednak niekiedy również pogląd przeciwny, według którego: „Zgodnie z regułą dowodową wynikającą z art. 6 k.c. rzeczą wierzyciela wekslowego jest dostarczenie dowodów dla wykazania tego, iż weksel in blanco wypełniony został zgodnie z deklaracją wekslową nie tylko co do zasady, lecz także co do wysokości, w przypadku gdy dłużnik wekslowy podnosi dopuszczalny zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 kwietnia 2006 roku, I ACa 2087/05).

W ocenie Sądu Okręgowego, za trafny uznać należy pierwszy z przedstawionych poglądów, tj. pogląd, wedle którego to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia niezgodnego z treścią porozumienia wekslowego wypełnienia weksla. Wniosek taki uzasadniony jest treścią art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu, z którego strona wywodzi skutki prawne spoczywa na tym kto się na ten fakt powołuje.

W przypadku rozpatrywanego zagadnienia prawnego faktem, z którego wywodzone są skutki prawne jest nieprawidłowe wypełnienie weksla. Oczywistym jest, iż interes w powoływaniu tego faktu ma tylko dłużnik wekslowy, który z tego faktu usiłuje wywieść skutek w postaci uznania roszczenia wierzyciela wekslowego za niezasadne. W konsekwencji to właśnie dłużnika winien w tym zakresie obciążać ciężar dowodzenia. Na marginesie nadmienić można, iż przyjęcie poglądu przeciwnego, prowadziłoby do znacznego ograniczenia gospodarczej funkcji weksla niezpełnego. Należy bowiem podkreślić, iż w takim wypadku weksel nie stanowiłby dla wierzyciela żadnego realnego zabezpieczenia jego roszczenia, skoro wierzyciel zobowiązany byłby każdorazowo do wykazywania prawidłowego wypełnienia weksla, a zatem musiałby dowodzić spełnienia wszelkich przesłanek ze stosunku podstawowego. W konsekwencji, sytuacja procesowa wierzyciela dochodzącego roszczenia ze stosunku prawnego zabezpieczonego wekslem niezpełnym byłaby identyczna jak sytuacja procesowa wierzyciela dochodzącego tożsamego roszczenia, które nie zostało wekslem zabezpieczone, skoro w każdej sytuacji wierzyciel musiałby udowadniać przesłanki zasadności roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego. W ocenie Sądu, przedstawiona wyżej argumentacja przemawia za przyjęciem zapatrywania zakładającego, iż to na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar udowodnienia nieprawidłowego wypełnienia weksla niezpełnego.

Sąd podziela tym samym stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 maja 2018 roku (IV CSK 267/17, opublikowany w SIP Legalis), gdzie wskazano, że rozkład ciężaru dowodu w procesie, w którym powód dochodzi należności z weksla, a dłużnik wekslowy broni się zarzutami nawiązującymi do stosunku podstawowego, który określa zasady wypełnienia weksla jest konsekwencją podstaw zgłaszanych żądań. Powód dochodzący roszczenia na podstawie weksla nie ma obowiązku dowodzenia pozawekslowej podstawy swojego żądania. Ciężar dowiedzenia okoliczności wskazanych w art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe w celu zwolnienia się ze zobowiązania wekslowego ciąży na dłużniku.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, wskazać należy, że pozwana H. B. ponosi odpowiedzialności za zobowiązanie wekslowe jako wystawca weksła własnego na podstawie przepisu art. 104 prawa wekslowego.

Przedmiotu sporu nie stanowiła kwestia ważności weksła stanowiącego podstawę dochodzonego roszczenia. Również Sąd z urzędu dokonując oceny weksła pod względem formalnym, nie dostrzegł uchybień skutkujących jego nieważnością, gdyż zawiera on wszystkie elementy wymagane przepisami prawa wekslowego (art. 101 Prawa wekslowego).

W rozpoznawanej sprawie, po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, spór z płaszczyzny prawa wekslowego przeniósł się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Pozwana podniosła bowiem zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego łączącego strony tj. umowy pożyczki.

Przechodząc od oceny zarzutów podniesionych przez pozwaną w pierwszej kolejności wskazać należy, że w myśl art. 17 cytowanej ustawy prawo wekslowe osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksłu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika. Powołany przepis wyklucza możliwość podnoszenia przez dłużnika wobec posiadacza zarzutów opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą lub z poprzednimi posiadaczami, przy czym norma ta nie ma zastosowania do nabywcy, który przy nabyciu weksła działał świadomie na szkodę dłużnika. Podkreślić jednakże należy, że przepis ten dotyczy wyłącznie weksli zupełnych w chwili wystawienia. W sprawie zaś weksel w chwili wystawienia był wekslem in blanco, co do którego zarzut, że posiadacz wypełnił weksel niezgodnie z zawartym porozumieniem, ocenia się według art. 10, a nie według art. 17 (tak też SN w wyroku z dnia 23 października 2008 roku, V CSK 71/08). Zgodnie zaś z przepisem z art. 10 prawa wekslowego jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Wynikające z powołanego przepisu ograniczenie możliwości powołania się na niezgodność wypełnienia weksła z upoważnieniem zachodzi tylko w stosunku do osoby trzeciej, która uzyskała posiadanie weksła w drodze indosu (tak SN w wyroku z dnia 16 czerwca 2010 roku, I CSK 481/09). Również ograniczenia wynikające z powołanego wyżej art. 17 prawa wekslowego nie mają zastosowania w sytuacji, gdy wierzytelność realizuje remitent jako pierwszy wierzyciel (tak SN w wyroku z 20 kwietnia 2004 r., V CK 427/03, Prawo Bankowe 2005, Nr 4).

W rozpoznawanej sprawie uprawnienie do powołania zarzutu wypełnienia weksła niezgodnie z deklaracją wekslową przysługiwało zatem pozwanej jako wystawcy weksła. Zważywszy, że w sprawie roszczenia dochodzi podmiot, któremu wystawca wręczył niewypełniony weksel – remitent, pozwana może podnosić w sprawie zarzuty o charakterze subiektywnym, a zatem oparte na stosunkach osobistych zachodzących między dłużnikiem a wierzycielem, w tym zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z deklaracją. Do zarzutów subiektywnych należą: zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego będącego podstawą wystawienia i wręczenia weksła, zarzut utraty weksła, zarzut podpisu z grzeczności, zarzut pozorności żyra, zarzut prolongaty weksła, zarzut wygaśnięcia wierzytelności wekslowej, w tym zarzut otrzymania zapłaty i nie wydania weksła, zarzut potrącenia oraz zarzut zwolnienia z długu lub ugody.

Przesądziwszy kwestię dopuszczalności zarzutów ze stosunku osobistego, wskazać należy, źródłem stosunku podstawowego jest umowa pożyczki nr (...) podpisana w dniu 25 marca 2011, która została zawarta między (...) jako pożyczkodawcą, a H. B. jako pożyczkobiorcą. Umowa została zawarta na pisemny wniosek pozwanej w dniu 14 marca 2011 r. Zgodnie z treścią umowy została udzielona pożyczka w kwocie 380.000 zł - pkt 1 umowy. Na podstawie powyższej umowy zgodnie z pkt 2 umowy jednocześnie z wypłatą środków potrącona została prowizja w wysokości 19.000,00 zł.

W związku z czym resztę środków tj. kwotę 361.000,00 zł przekazano na prowadzony dla pozwanej rachunek oszczędnościowo-kredytowy.

Zabezpieczenie spłaty zadłużenia wynikającego z umowy stanowiły (pkt 10 umowy):

- hipoteka;
- cesja polisy (...);
- poręczenie cywilne;
- weksel własny in blanco wystawiony i wręczony przez pożyczkobiorcę (...).

W zakresie zarzutu pozwanej co do przedawnienia roszczenia z tytułu stosunku podstawowego należy wskazać, że stosownie do art. 120 § 1 k.c., bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia w którym roszczenie stało się wymagalne, czyli z nadejściem ostatniego dnia pozwalającego dłużnikowi spełnić świadczenie zgodnie z treścią zobowiązania, a w przypadku w którym wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, biegu terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenia stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Dla ustalenia terminu spełnienia świadczenia podstawowe znaczenie ma art. 455 k.c. Wspomniany przepis stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Jak słusznie zauważył SN w wyroku z dnia 13 lutego 2014 r. – sygn. akt V CSK 142/13, skoro termin wymagalności roszczenia o zwrot przedmiotu pożyczki był określony w umowie, to nie miał do niego zastosowania przepis art. 120 § 1 zd. 2 k.c., dotyczący jedynie roszczeń, których termin wymagalności nie jest określony w czynności prawnej, ustawie bądź nie wynika z właściwości zobowiązania, a w konsekwencji do powstania stanu wymagalności roszczenia niezbędne jest podjęcie określonej czynności przez uprawnionego. Nie dotyczy to takiej sytuacji, w której termin wymagalności roszczenia jest określony, natomiast może on zostać skrócony w razie podjęcia przez wierzyciela czynności, do której jest on jedynie uprawniony, np. wypowiedzenia umowy. W takim bowiem przypadku od prawnokształtującej czynności wierzyciela nie zależy powstanie stanu wymagalności roszczenia, lecz jedynie powstanie stanu jego wcześniejszej wymagalności.

Roszczenie o zwrot pożyczki jest świadczeniem jednorazowym (rozłożonym na raty), z uwagi zaś na okoliczność, że związane jest z prowadzeniem działalności gospodarczej przez powoda to przedawnia się według art. 118 k.c. – po upływie 3 lat. Strony umowy w pkt 5 umowy jednoznacznie określiły okres, na który umowę zawarto. Wprost wskazano, że pożyczkobiorca zobowiązany jest do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami od dnia 29 lutego 2016 r. Natomiast w pkt 16 wskazano, że w przypadku niedotrzymania przez pożyczkobiorcę warunków umowy, w postaci nieterminowej spłaty (...) zastrzega sobie prawo do wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności.

Syndyk dokonał wypowiedzenia umowy pismem z dnia 6 czerwca 2016 r., którą pozwana H. B. otrzymała w dniu 1 lipca 2016 roku. Początek biegu terminu przedawnienia całej należności z tytułu umowy, należy wiązać z datą upływu okresu wypowiedzenia i postanowienia całej należności w stan natychmiastowej wykonalności. W związku czym roszczenie powoda obejmujące całą pożyczkę, przy uwzględnieniu aktualnej treści art. 118 k.c., mogłoby się przedawnić po upływie 3 lat ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego tj. 31 grudnia 2019 r. Podsumowując w chwili wypełnienia weksla in blanco roszczenie o zwrot pożyczki nie uległo przedawnieniu w żadnej części. Należy więc uznać zarzut nieważności weksla z uwagi na przedstawienie roszczenia ze stosunku podstawowego za bezzasadny.

Natomiast w zakresie przedawnienia roszczenia z weksla, należy wskazać, że zgodnie z art. 70 w zw. z art. 103 prawa wekslowego, roszczenia z weksla własnego skierowane przeciwko jego wystawcy przedawniają się z upływem trzech lat od daty płatności weksla, co odnosi się również do weksla in blanco, w którym data płatności została wypełniona przez wierzyciela. Jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 23 marca 2018 r., sygn. akt II CSK 370/17 (LEX nr 2488049) zobowiązanie wekslowe przedawnia się w terminie określonym w prawie wekslowym, a nie w terminie ustalonym dla zobowiązania, które zabezpiecza. Przedawnienie roszczenia z weksla własnego skierowane przeciwko wystawcy, zgodnie z art. 70 w zw. z art. 103 i 104 prawa wekslowego, liczy się od dnia płatności weksla. Identyfikacja

kształtuje się przedawnienie roszczenia z weksla in blanco, nie rozpoczyna ono zatem biegu do czasu wypełnienia weksla. W konsekwencji, przedawnienie roszczenia z weksla in blanco wręczonego – jak w analizowanym przypadku – bez wypełnienia daty płatności bez zastrzeżeń, co do tej daty rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego.

Należy zatem zauważyć, że przedawnienie praw z weksla in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia. Przedawnienie roszczenia z weksla wręczonego bez wypełnienia daty płatności i bez zastrzeżeń, co do tej daty, rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego. W przedmiotowym przypadku data płatności została ustalona w oparciu o treść deklaracji wekslowej podpisanej przez pozwaną, zgodnie z którą (...) przysługiwało uprawnienie do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanej pożyczki wraz z odsetkami, prowizją i innymi należnościami, w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty całości lub części pożyczki oraz we wszystkich przypadkach kiedy (...) służyło prawo ściągnięcia należności przed upływem terminu płatności. Zgodnie z treścią deklaracji wekslowej (k. 27): Kasa ma prawo opatrzyć ten weksel datą płatności według swego uznania. Należy więc uznać, że powodowi przysługiwało uprawnienie do opatrzenia weksla datą płatności według swojego uznania. Strony nie przewidziały żadnych czasowych ograniczeń co do określenia przez wierzyciela daty płatności weksla. Podsumowując powyższe zauważyć należy, że skoro datą płatności wskazaną na wekslu był 18 czerwca 2019 r. (k. 24), to trzyletni termin przedawnienia upłynąłby w dniu 31 grudnia 2022 r. Mając zatem na uwadze, że pozew został wniesiony do Sądu w dniu 2 grudnia 2019 r., nie ulega wątpliwości, że powód wytoczył powództwo przed upływem trzyletniego terminu przedawnienia tj. roszczenie wekslowe nie uległo przedawnieniu.

W podsumowaniu powyższych rozważań Sąd doszedł do przekonania, iż umowa pożyczki z dnia 25 marca 2011 r. jest ważna i skuteczna. Powód wykazał istnienie wymagalnego roszczenia, tak co do zasady, jak i wysokości. Powód bowiem złożył wypełniony weksel, który spełniał wszystkie warunki formalne określone w art. 101 i art. 102 ustawy Prawo wekslowe. Dokument ten, płatny na dzień 18 czerwca 2019 r., został przedstawiony pozwanej do zapłaty. Tym samym wierzytelność, która z niego wynikała, stała się wymagalna, zgodnie z art. 38 ustawy Prawo wekslowe. Zgodnie z art. 9 prawa wekslowego – wystawca odpowiada za przyjęcie i za zapłatę weksla. Powód wykazał przy tym z jakiego tytułu domaga się on zapłaty oraz przedstawił sposób wyliczenia sumy wekslowej, zgodnie z przyjętym w judykaturze wymogiem w tym zakresie. Wystawienie i wydanie weksla wierzycielowi, a następnie jego uzupełnienie stwarza domniemanie istnienia objętej tym wekslem wierzytelności wekslowej w wysokości sumy wekslowej. Ciężar dowodu przeciwnego tym samym został przerzucony na pozwaną, czego pozwana nie zdołała wykazać w ramach niniejszego postępowania. Również powód udowodnił istnienie roszczenia ze stosunku podstawnego. Istnienie roszczenia ze stosunku podstawowego dawało uprawnienie powodowi do wypełnienia weksla in blanco zgodnie z zawartym porozumieniem.

Kierując się powyższym, Sąd w pkt I wyroku na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 20 stycznia 2020 roku w sprawie oznaczonej sygn. akt INc 318/19 w całości w stosunku do pozwanej H. B., przyjmując za w pełni zasadne powództwo objęte żądaniem pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. . Zgodnie z przywołanymi przepisami strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

W związku z powyższym należało orzec jak w sentencji.